

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بجثمان فعلا یک بحث قرانی می باشد، عرض کردیم در قران کریم آیات فراوانی داریم که امت اسلامی را از نظر سیاسی و فرهنگی و اقتصادی در سطح یک قدرت بسیار بالائی بیان و معرفی و خطاب و تکلیف می کند و این قدرت را تا به الان ما ندیده ایم و حتی در صدر اسلام نیز وجود نداشته و از طرفی قران است و خداوند و خطاب و تکلیف و وظیفه لذا چطور باید این مطلب را توجیه کرد؟.

عرض کردیم آیت الله طباطبائی در تفسیر المیزان در تفسیر آیه ۲۰۰ از سوره آل عمران: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾^۱ پنجاه صفحه مطلب نوشته اند و پانزده موضوع را بیان کرده اند که مطلب دوازدهم را که ما خواندیم این بود که در قران کریم خطابات عامی به مسلمانان شده مثلاً گفته شده در جهاد طوری باید قوی باشید که دشمنان از شما بترسند و یا هر کجا فتنه شد باید آن را خاموش کنید و یا باید قیام به عدل در سطح جهان صورت بگیرد و از این قبیل آیات که مسلمانان را یک قدرتی در سطح بسیار بالا و مقتدرانه مجسم و بیان و مکلف و موظف می کند فلذا ایشان ناچار شده تا پانزده مطلب را بیان کند.

دیروز ما یک سوالی مطرح کردیم و گفتیم خداوند متعال خطاب لغو و بیهوده ندارد و در تمام آیات مذکور که دیروز خواندیم مسلمانان با یک قدرت بسیار بالای سیاسی و فرهنگی و اقتصادی مخاطب هستند درحالی

که تا به حالا هیچکدام از موارد مذکور عملی نشده لذا ما در برابر این قبیل از آیات چه باید بگوئیم؟. همان طور که عرض کردیم آیت الله طباطبائی اعلی الله مقامه در تفسیر آیه ۲۰۰ از سوره آل عمران در ضمن پانزده موضوع این بحث را مطرح کرده و آیات مذکور را بیان کرده و آخرالامر فرموده این یک موضوعی است که تا به حالا عملی نشده و می ماند برای آمدن امام عصر علیه السلام و قبل از ظهور ایشان چنین چیزی محقق نشده و نخواهد شد، پس چند مطلب در اینجا وجود دارد؛ اولاً به چه دلیلی از آیات قران می توانیم بگوئیم این موضوع باید بماند برای آمدن امام عصر علیه السلام؟ ثانیاً آیا خود پیغمبر نگرانی ها و دغدغه هائی از این جهت داشته یانه؟.

در مورد مطلب اول بنده نوشته ام که آیت الله طباطبائی در آخر کلامشان (در تفسیر آیه ۲۰۰ از سوره آل عمران) و در مطلب پانزدهم می فرماید بالاخره دین حق غالب خواهد شد و بعد ایشان آیاتی بیان کرده که دلالت دارند بر اینکه فسادهای پدید آمده و مانع شده تا آنچه که آیات قران در مورد مسلمانان بیان کرده عملی بشوند از جمله این آیه شریفه: ﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمَلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾^۲، سپس ایشان آیاتی را ذکر کرده که دلالت دارند بر اینکه وعده ها و خطابات که خداوند در مورد مسلمانان داشته بالاخره عملی خواهند شد از جمله این آیه شریفه: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ لَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَ اللَّهُ وَاسِعٌ

^۱ سوره آل عمران، آیه ۲۰۰.

^۲ سوره روم، آیه ۴۱.

مهدی الأمة واصحابه علیهم السلام و خطاب "یا أیها الذین آمنوا" نیز برای مومنینی که بعدا خواهند آمد می باشد بخلاف تفسیر صافی که می گوید این خطابات عام و مربوط به کل مومنین هستند یعنی مومنین را یک مجموعه واحد تصور می کند یعنی شما نتوانستید و نشد ولی بدانید از شما یک طائفه ای خواهند آمد که چنین و چنان خواهند کرد، بنابراین همان طور که در تفاسیر ما ذکر شده آیات مذکور مربوط به آخرالزمان می باشند.

بقیه بحث بماند برای فردا إن شاء الله تعالی

والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی
محمد و آله الطاهرین

عَلِیْمٌ^۳ که خطاب به مسلمانان می باشد و خداوند اینطور می فرماید: ای کسانی که ایمان آورده اید هر کس از شما که از دینش برگردد، پس بزودی خدامردمی را می آورد که هم خدا دوستشان دارد و هم آنها خدا را دوست دارند، اینها در برابر مؤمنین متواضع و در برابر کافران مقتدرند و در راه خدا جهاد می کنند و از ملامت هیچ ملامتگری پروا ندارند، این فضل و برتری از جانب خداست که به هر کس بخواهد و صلاح بداند می دهد و خدا وسعت بخش و بسیار دانا است.

در تفسیر صافی ذکر شده "أذله" جمع "ذُل" به معنای لینت و نرمی است و با "ذُل" به معنای خواری فرق دارد یعنی نمی خواهد بگوید در برابر مومنین خوار و ذلیل هستند بلکه در برابر آنها نرم و ملایم هستند و بعد در تفسیر این آیه (و همچنین در مجمع البیان) روایاتی در ضمن آیه مذکور بیان شده که دلالت دارند بر اینکه اوصاف مذکور در آیه مخصوص اصحاب امام عصر علیه السلام می باشند.

آیه بعدی که ایشان ذکر کرده آیه شریفه: ﴿وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ﴾^۴ می باشد، مراد از "الذکر" کل کتب سماویه سماویه می باشد که در آنها بیان شده که در آخرالزمان بندگان صالحی بوجود خواهند آمد که وراثت زمین خواهند شد، و بعد ایشان آیات دیگری نیز ذکر می کند که دلالت دارند بر اینکه بالاخره روزی دنیا به شکلی در خواهد آمد که در اختیار مسلمانان به شکل خیلی وسیعی قرار خواهد گرفت.

در تفسیر صافی در تفسیر آیه ۵۴ از سوره مائده ذکر شده که مراد امیرالمومنین علیه السلام و اصحابشان می باشد و در تفسیر قمی ذکر شده آیات مذکور نزلت فی

^۳ سوره مائده، آیه ۵۴.

^۴ سوره انبیاء، آیه ۱۰۵.